

FOLKEUTRYDNING

eller leveren min er meningsløs
av Werner Schwab

FOLKEUTRYDNING

ELLER LEVEREN MIN ER MENINGSLØS
AV WERNER SCHWAB OVERSATT AV ØYVIND BERG

Fru Orm	Hildegunn Eggen
Herrmann	Are J. Rødsand
Herr Kovacic	Randolf Walderhaug
Fru Kovacic	Janne Kokkin
Desirée	Kikki Stormo
Bianca	Ragnhild Arnestad Mønness
Fru von Nagh	Gerdi Schjelderup

Regi	Christoffer Berdal
Scenografi/kostymer	Thomas Bjørnager
Lysdesign	Stig Husmo
Lyddesign	Jan-Emil Indergaard
Masker	Bjørg Skutle

Inspisient	Randi Andersen
Sufflør	Ida Elise Skau
Rekvisitør	Espen Høyem
Teknisk koordinator	Jan-Petri Bengtsson
Foto fra prøvene	Harald Sæterøy
Program	May Selmer
Ansvarlig utgiver	Catrine Telle

PREMIERE PÅ STUDIOSCENEN 19. NOVEMBER 2004

FRU VON NAGH – ET OVERMENNESKE?

Nietzsches overmenneske er et eksepsjonelt menneske, utrustet med overlegne åndsevner. Det er hevet over den gemene hop og er det ytterste resultat av menneskeslektens utvikling. Det kan derfor ikke innordnes under de morallover som gjelder for andre dødelige. Bare gjennom ekspansjon er det mulig å opprettholde seg selv. Overmennesket har vilje til makt og vilje til å kontrollere omgivelsene - på bekostning av andre. Det finnes ingen objektiv sannhet. Vitenskap og religion er egentlig et skalkeskjul for vilje til makt. Det svake mennesket må ha en gud å støtte seg til, en gud som står som garantist for at det sanne og gode virkelig er sant og godt.

I Nietzsches nye verden finnes det kun kaos og språk. Alle illusjoner er avslørt – alt ligger øde og tomt – det trengs en ny type mennesker, som innser retten og plikten til å forvalte en gudsforlatt verden uten tro på en dypere mening med livet. Hvis du synes at verden går fremover, mener at objektiv sannhet finnes, og til og med tror på en barmhjertig gud i svake øyeblikk, da er du ikke mye verdt, ifølge Nietzsche!

Kjære publikum

Jeg har en stor forkjærighet for tyskspråklig dramatik. I sær den fra dette og siste halvdel av forrige århundre. Ikke særlig originalt – for det skjer mye på teaterfronten i denne delen av Europa. Trykket er stort og protesten desperat. Dramatikere som Botho Strauss, Marius von Mayenburg og Igor Bauersima skriver de mest finurlige samtidsbeskrivelser. Men snille og vennlige mot menneskeheten og tidsånden er de ikke, og enda sintere er østerrikerne.

Det er en østerriksk spesialdistanse, dette. Raseriet, følelsen av klaustrofobi og kampen mot normer og væremåter som har gått ut på dato, uansett om de noen gang hadde livets rett. Alt ispedd en god porsjon blasfemi. Fyrverkeriet Werner Schwab er i godt selskap med Elfriede Jelinek, Thomas Bernhard og gode gamle George Tabori.

Beskrivelser av små, små mennesker i et lite og selvgodt land. Fulle av fortrenge konflikter og manglende oppgjør. I Østerrike er det en evig konflikt om holdninger og feighet under 2. verdenskrig. Kanskje en grei påminnelse til oss alle, før vi surrer oss inn i et 100 års jubileum. Og enda en gang skal finne ut av hvor typisk norsk det er å være god, fredsbevarende og snill mot de fattige. For ikke snakke om hvor riktig vi valgte side under krigen. (Ikke Quisling og Hamsun, da.)

I et lite land som etter 100 års selvstendighet innbiller seg at vi er fri for korrupsjon, fundamentalisme, rasisme og klasseskiller kan det kanskje være lurt å ikke se seg for godt omkring. Så senk deg istedet ned i Schwabs ormebol og mor deg over alles kamp mot alle. De vil opp og fram og ha bedre plass, hele gjengen. Husk at nordmenns yndlingsbeskjeftigelse nummer én er å pusse opp. Eller som fru Kovcic så rørende uttrykker det: "Nå jager vi dagens usselhet på svettekur og bygger opp en avspenning sammen med leiligheten vår som har fått så lekre møbler!"

Vi har fått to av Danmarks fineste ungdom til å kreere galskapen. Christoffer Berdal og Thomas Bjørnager har med stor kunnen og varme beveget seg inn i dette, for dem, tydelig nærliggende univers. Takk for besøket. Og til sist. En av Trøndelag Teatrets mest trofaste og største skuespillere, fylte utrolig nok 70 år her forleden. Vi ser deg vel på scenen igjen Gerdi, men i forhold til din mangslungne karriere og ujålete innstilling til både livet og teatret, kjennes det helt riktig at det er i denne galskapen og på Studioscenen du jubilerer. Gratulerer Gerdi, og god fornøyelse publikum.

Catrine Telle
teatersjef

Som en komet dukket han opp på den tyskspråklige scenehimmelen. Nittitallets teater trengte et frisk pust. Men med rabulisten Werner Schwab kom det i stedet en orkan. Han var egentlig billedhugger, men etablerte seg raskt i teatret som ett av de største dramatiske talenter i tiden. Man snakket om en "Schwabomani". Kompromissløs, nihilistisk og rebelsk tar han for seg livets nederdrekkeligste, tarveligste mørke sider – inkludert spissborgerlig forsoffenhet og arroganse. Hans absurde, groteske komikk gjorde ham både omstritt og omsvermet, med en språkbruk uten hensyn til grammatikalske eller syntaktiske regler. Han skrev 16 skuespill fra 1990 til 1994. Da døde han, 35 år gammel, av et ubehersket alkoholmisbruk. Teater besøkte han én gang i livet, og gikk i pausen! Og hans herkomst og oppvekst? Ikke ulik Herrmanns fuktige kjellertilværelse. Alene med mor. I en leiegård i Graz.

Keiserdømmet Østerrike-Ungarn (1867-1918)

ble styrtet i en revolusjon november 1918. Det ble utropt en republikk, "Deutsch-Österreich", og nasjonalforsamlingen vedtok tilknytning ("Anschluss") til Tyskland. De allierte nedla veto mot "Anschluss", og tilknytning til Tyskland ble forbudt etter freden i Saint-Germain 1919. Den fremvoksende nazibevegelsen ivret for "Anschluss", men hadde sterke krefter mot seg. I mars 1938 ble imidlertid Østerrike innlemmet i Tyskland da regjeringens funksjonene under trykk ble overdratt til østerrikske nazister, og tyske tropper marsjerte inn i landet.

Kulisser og kostymer er produsert i teatrets egen verksteder. Fotografering og lydopptak under forestilling er ikke tillatt. Rettigheter Nordiska Strakosch Teaterförlaget ApS. Billetter 73 80 50 00 Grupper 73 80 50 50 50 www.trondelag-teater.no